

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Sizin için bir kriz önlemi mi uygulanıyor?

Bunun anlamı
nedir?

Samen gezond, fit en veerkrachtig

Sizin için bir kriz önlemi mi uygulanıyor? Bunun anlamı nedir?

Ruhsal bir rahatsızlığın tedavisi için sizin izniniz gereklidir. Bazen bir bakım görevlisi sizin izniniz olmadan da sizi tedavi edebilir. Örneğin, bir ruhsal hastalığının neden olduğu tehlikeli bir durumda olduğunuzda. Buna zorunlu bakım denir.

Bu bakım, Zorunlu Ruh Sağlığı Bakımı Yasası'nda (Wvggz) düzenlenmiştir.

Zorunlu bakım, öylesine uygulanamamaktadır. Buna sadece artık başka imkânın kalmadığı aşırı durumlarda izin verilir.

Size zorunlu bakım verilmesinin iki yöntemi vardır:

- Kriz önlemi
- Zorunlu bakım yetkisi

Bu broşür, kriz önlemi hakkındadır. Belediye başkanı, bir kriz önleminin uygulanmasına karar verebilir. Bu husus, sizin derhal bakım almak zorunda kalabileceğiniz anlamına gelir. Hâkim kriz tedbirini uzatabilir.

Broşür, kriz önlemi hakkında kanunun ne şart koştuğunu, bunun sizin için ne gibi sonuçları olduğunu ve kendi başınıza neler yapabileceğinizi açıklıyor.

Bir kriz önlemi durumunda muhatap olabileceğiniz kişiler

- Belediye başkanı ([bakınız sayfa 8](#))
- Avukat ([bakınız sayfa 12](#))
- Hasta sırdaşı ([bakınız sayfa 12](#))
- Muhtemelen temsilciniz ([bakınız sayfa 13](#))
- Savcı ([bakınız sayfa 5](#))
- Hâkim ([bakınız sayfa 7](#))
- Bakım yöneticisi ([bakınız sayfa 8](#))
- Tıbbi müdür ([bakınız sayfa 11](#))
- Bağımsız bir psikiyatrist ([bakınız sayfa 5](#))
- Muhtemelen aile hekiminiz

Bu broşürde 'o' yazan yerde, 'erkek' veya 'kadın' demek istiyoruz.

İçerik

Sizin için bir kriz önlemi mi uygulanıyor? Bunun anlamı nedir?	3
Kriz önlemi nedir?	5
Kriz kartınız var mıdır?	5
Neden sizle ilgili bir kriz önlemi uygulanıyor?	5
Bağımsız psikiyatristin ziyareti	5
Görüşmeye başlamak	5
Karar öncesi zorunlu bakım	6
Tıbbi şikâyetleriniz mi var? İlaç mı kullanıyorsunuz?	6
Belediye başkanı karar verir	6
İtiraz	7
Kriz önlemi uygulanmaya kondu. Şimdi ne olacak?	8
Bakım sağlayıcısı ve bakım yöneticisi	8
Bakımla ilgili görüşünüz	8
Size hangi zorunlu bakım uygulanabilir?	8
Zorunlu bakım hangi gereksinimleri karşılamalıdır?	10
Kriz önlemi ne kadar sürecek?	10
Geçici ara verme veya sonlandırma	11
Avukat ve hasta sırdaşı	12
Avukat	12
Temsilci	13
Şikâyetler	14
Başka ne yapabilirsiniz?	15
Ailenin ve/veya yakınların devreye konulması	15
Kriz kartı	15
Daha fazla bilgi	16
Ek - Dezavantaj kriteri hakkında açıklama	18
Ciddi dezavantaj	18
Ruhsal bozukluk şüphesi	18
İtiraz	19

Kriz önlemi nedir?

Ruhsal bozukluğunuz nedeniyle kendiniz veya başkaları için akut bir tehlikeye neden olduğunuzda, belediye başkanı tarafından bir kriz önlemi uygulanır. Bu durum, sizin tıbbi tedavi görmeyen gerektiği anlamına gelir. Bu durumda fiziksel veya psikiyatrik tedavi söz konusudur. Yani özgürlüğünüzde kısıtlanacaksınız. Tedbir bir kriz durumunda uygulandığı için bu husus, sizin muhtemelen bir ruh sağlığı kurumuna zorla kaldırılacağınız anlamına gelmektedir. Daha az aciliyet söz konusu olduğunda, zorunlu bakım yetkisi talep edilecektir.

Kriz kartınız var mıdır?

Geçmişte bir kriz kartı düzenlediniz mi? Veya bir kendi taahhüt beyanınız mı var? Ya da çevredekilerin ne yapması ya da yapmaması gerektiği konusunda dileklerinizi başka bir şekilde mi kaydettiniz? Veya örneğin kimi aramalı gerektiği konusunda? Bakım sağlayıcıların ve bakım yöneticisinin bu kriz kartını veya isteklerinizi ifade etmiş olduğunuz beyanı edinmiş olduklarından emin olun.

Neden sizle ilgili bir kriz önlemi uygulanıyor?

Aşağıdaki noktalarla karşı karşıya kaldığınızda bir kriz önlemi uygulanabilir:

- Kendiniz veya başkaları için ani bir tehlikeye neden olduğunuzda (yasa bunu **ciddi dezavantaj** olarak adlandırır).
- Bu ciddi dezavantajın bir psikiyatrik bozukluktan kaynaklandığından şüphelenildiğinde.
- Bakım için izin vermediğinizde.

Bir kriz önlemi, sadece en aşırı durumda, ciddi dezavantajı önlemek için artık başka imkânın kalmadığı durumlarda uygulanabilir. Buna 'dezavantaj kriteri' denir. Ekte daha fazla bilgi bulacaksınız ([bakınız sayfa 18](#)).

Bunun yanı sıra bu önlem, ancak ciddi zararın yakın olması ve acil önlem alınması gerektiğinde uygulanabilir.

Bağımsız psikiyatristin ziyareti

Ciddi dezavantaj, sizde hemen yakın olarak görülmektedir. Bu nedenle, halihazırda bir ruhsal bozukluğun tam teşhis konulmuş olmasına gerek yoktur. Ciddi bir şüphenin olması hususu yeterlidir. Ancak, bir psikiyatrist bu şüpheyi tespit etmelidir. Bu nedenle bağımsız bir psikiyatrist sizi ziyaret edecektir. Bu kişi, sizi en az bir yıldır tedavi etmemiş olan bir psikiyatristtir. Psikiyatrist sizi muayene edecek ve bir **tıbbi beyan** hazırlayacaktır. Tıbbi beyan, sağlığını, davranışınızın ciddi bir zarara yol açıp açmadığını ve bu ciddi zararın nelerden oluştuğunu açıklamaktadır. Davranışınızın psikolojik bir rahatsızlıktan kaynaklandığından şüphelenip şüphelenmediğini, hangi bakımı gerekli gördüğünü ve bakım için sizin izin verip vermediğinizi de belirtir. Psikiyatrist, ciddi dezavantaj riskini değerlendirmesine yardımcı olması için savcıdan herhangi bir polis ve adli veri talep edebilir. Psikiyatrist ayrıca daha önce uygulanmış kriz önlemleri veya zorunlu bakım yetkileri hakkında her türlü bilgiyi de savcıdan talep edebilir.

Belediye başkanı kriz tedbirini ancak psikiyatristten tıbbi beyanı edinmiş olduktan sonra uygulayabilir.

Görüşmeye başlamak

Yardım görevlileri, davranışınızın neden olduğunu düşündüğü ciddi dezavantaj (tehlike) nedir? Bunu görüşmek yararlıdır. Bunu kabul ettiğinizde, bu tehlikeyi ortadan kaldırmak için belki kendiniz adımlar atabilirsiniz. O halde bu hususu yardım görevlilerine mümkün olduğunca sakın ve açık bir şekilde belirtin. Tehlikeye neden olduğunuz hususunu kabul etmeseniz bile bunu yapın.

Karar öncesi zorunlu bakım

Bakım görevlilerinin, belediye başkanı kriz önlemini uygulamadan önce bile, zorunlu bakımı daha erken sağlıyor olmaları mümkündür. Bunu ancak kriz durumunda o sırada zorunlu bakımın gerekli olduğunu düşündüklerinde yaparlar. Örneğin, psikiyatrist gelip sizi muayene edene kadar belirli bir odadan çıkamamaktasınız. Ya da size önceden yatıştırıcı ilaç verilir. Yardım görevlileri, tehlikeli durumları önlemek için bu değerlendirmeyi yapmaktadır.

Belediye başkanının karar vermesi için ihtiyaç duyduğu tüm bilgileri toplaması birkaç saat sürer. Yardım görevlilerinin, belediye başkanının gerçekten de size bir kriz önlemi uygulayacağını düşünmek için iyi nedenleri var mıdır? O halde örneğin sizi uygun bir yere (kriz barınağına) taşıyabilirler. Ayrıca size bekleyemeyecek tıbbi bakımı da verebilirler. Bu bakım en fazla 18 saat süresince sağlanabilir. Bakım sağlayıcıları size bu zorunlu bakımı sağlamaya devam etmek istiyorlar mı? O halde, belediye başkanı tarafından bir kriz önlemi uygulanmış *olmalıdır*.

Size daha erken bir aşamada zorunlu bakım sağlamaya karar veren yardım görevlileri, bakıcı sunucuyu ve belediye başkanını bu konuda bilgilendirmelidir. Onların kararlarının haklı olmadığını düşündüğünüzde, şikâyetle bulunabilirsiniz. Şikâyet başvurusunda bulunmak hakkında daha fazla bilgi için [14. sayfaya bakın](#).

Tıbbi şikâyetleriniz mi var? İlaç mı kullanıyorsunuz?

Mevcut tıbbi şikâyetleriniz mi var? O halde bu durumu her zaman yerindeki yardım görevlilerine bildirin. Bu şekilde, size ihtiyacınız olan bakım sunulur.

Hangi ilaçları kullandığınızdan emin değil misiniz? O halde ambalajını yardım görevlilerine verin. Veya yardım görevlilerinizin aile hekiminizle iletişim kurmasını sağlayın.

Belediye başkanı karar verir

Belediye başkanı size bir kriz önlemi uygulayıp uygulamayacağına en kısa sürede karar verecektir. Belediye başkanı kararını vermeden önce tıbbi beyanı okur. Ayrıca, size halihazırda bir zorunlu bakım yetkisi veya kriz önlemi uygulanıp uygulanmadığını da kontrol edecektir. Ve daha önce size zorunlu bakım verilip verilmediğini. Bu bilgileri savcıdan talep edebilecektir.

Sizin fikrinizi dinlemek

Belediye başkanı (mümkünse) sizin fikrinizi de sorar. Biz buna *dinlemek* diyoruz, belediye başkanı sizin görüşünüzü 'dinliyor'. Belediye başkanı (veya yardımcısı) durum hakkında ne düşündüğünüz konusunda sorular sorar. Size vermek istedikleri bakımı neden kabul etmediğinizi de açıklayabilirsiniz. Sizi dinlemelerini istemeyebilirsiniz veya sizi dinlemeleri mümkün olmayabilir. Örneğin, (uygun şekilde) yaklaşılabiliyor olmadığınız için. Bu durumda belediye başkanı neden sizi dinle(ye)mediğini kararında açıklamalıdır.

Belediye başkanı, verilen bilgilere dayanarak tüm koşulların yerine getirildiği kanısında olduğunda, kriz önlemini uygulamaya karar verebilir. Kararını size yazılı olarak bildirecektir.

İtiraz

Belediye başkanının kararı ile hemfikir değil misiniz? Bu durumda avukatınızın mahkemeye itirazda bulunmasını sağlayabilirsiniz. Belediye başkanı, (eğer yoksa) 24 saat içinde size bir avukat atanmasını sağlamalıdır. Bu durum, kriz önleminin ertelenmesine neden *olmamaktadır*. Bu husus, bakım sunucularının zorunlu bakım uygulamaya devam edecekleri anlamına gelir. Mahkeme, kriz önleminin uygulanmasının haklı olup olmadığına daha sonra karar verecektir.

İtiraz etmek istiyor musunuz? Bu durumda bu husus, belediye başkanının kararından sonraki üç hafta içinde yapılmalıdır. İtiraz yazılı olarak yapılmalıdır. Avukatınız size bu konuda daha fazla bilgi verebilir.

Hâkim kararı

Hâkim, temyiz başvurusunu yaptıktan sonraki dört hafta içinde bir karar verecektir. Bu kararı avukatınızla dikkatlice görüşün. Kararın sizin için ne anlama geldiğini onun size net bir şekilde açıklamasını sağlayın. Hâkimin kararına itiraz etmeniz mümkün değildir.

Kriz önlemi uygulanmaya kondu. Şimdi ne olacak?

Bakım sağlayıcısı ve bakım yöneticisi

Belediye başkanı bir kriz önlemi uygulamaya karar verir vermez, size bakım sağlaması gereken bir bakım sunucusunu atayacaktır. Bu, size zorunlu bakımı sağlayacak ggz (ruh sağlığı) kurumudur. Size henüz zorunlu bakım verilmiyor mu? O halde bakım sunucusu daha sonra sizinle iletişime geçecek ve size daha fazla bilgi verecektir.

Belediye başkanı ayrıca bakım yöneticiniz ve tıbbi müdürünüz olan birini de tahsis eder. Bakım yöneticiniz, zorunlu bakımınızdan sorumlu olan ve bunu koordine eden bakım görevlisidir. Onunla çok muhatap olacaksınız. Tıbbi müdür bir psikiyatristtir. Onun en önemli görevi, mevzuat ve yönetmelikleri takip etmek ve bunları yardım görevlileri için yönetilebilir tavsiye ve kılavuzlara dönüştürmektir.

Mümkünse, size dayatılan zorunlu bakımın tüm yönlerini bakım yöneticisi ile görüşeceksiniz. Ona her zaman bakımla ilgili isteklerinizi söyleyin. Örneğin, ilacınızı nasıl almayı tercih ettiğinizi, halihazırda başka ilaçlar alıp almadığınızı ve kendinizi daha iyi hissetmeniz için hangi adımların önemli olduğunu onunla görüşün.

Bakımla ilgili görüşünüz

Bakım yöneticinize bakım hakkında ne düşündüğünüzü her zaman bildirin. Bu durum, onun sizin isteklerinizi yerine getirmek zorunda olduğu anlamına gelmemektedir ancak, onları dikkate alabilir. Sizin fikrinizin farkında olmadığında bu mümkün değildir.

Kriz önlemi uygulanmış olduğunda bakım yöneticisi, size hangi bakımın (kriz önleminde açıklanmış olduğu gibi) ne zaman verileceğini belirler. Bunu yapmadan önce, her zaman nasıl olduğunuzu kontrol edecek ve sağlamak istediği bakım hakkında size danışacaktır.

Size hangi zorunlu bakım uygulanabilir?

Wvggz, kriz önleminde hangi zorunlu bakım biçimlerinin uygulanabileceğini açıklamaktadır.

Tıbbi tedavi görmek

Tıbbi tedavi görmeye zorunlu tutulabilirsiniz. Bu tedavi, şu hususlardan oluşabilmektedir:

- Sıvıların, yiyeceklerin ve ilaçların verilmesi.
- Ruhsal hastalığınızı tedavi etmek için tıbbi muayeneler veya diğer tıbbi prosedürler.
- Terapötik bir tedavi.
- Ruhsal bozukluğunuzla ilgili olan fiziksel bir durumun tedavisi.

Örneğin: Şeker hastalığınız için ilaç almayı reddediyorsunuz. Bunu reddediyorsun çünkü psikozunuz size ilaca ihtiyacınız olmadığını düşündürüyor.

Özgürlüğünün kısıtlanması

Hareket özgürlüğünüz kısıtlanmış olabilir. Bu birkaç şekilde gerçekleşebilir:

- Bir bina içinde veya fiziksel bağlama nedeniyle istediğiniz yere gitme özgürlüğünüzün kısıtlanması.
Örneğin: mevcut olan yardım görevlileri sizin oturma odasına girmenize izin veriyor ancak, mutfığa girmenize izin vermiyor veya sizi geçici olarak yakalayıp tutuyorlar.
- Özel donanımlı, kilitli bir odaya yerleştirilebilir veya odanızda kilitli olabilirsiniz.
- İzleniyor olabilirsiniz.
Örneğin: bir kamera aracılığıyla.
- Giysilerin veya vücudun taranması.
Vücudunuz veya giydiğiniz kıyafetler taramaya tabi tutulabilir. Ağız gibi vücut boşluklarınızın içinde tarama yapılması yasaktır.
- Eviniz veya ikamet yeriniz, davranışınızı etkileyen maddelerin veya tehlikeli nesnelerin varlığı açısından taranabilir.
- Davranışınızı etkileyen maddelerin veya diğer tehlikeli nesnelerin varlığı kontrol edilebilir. Bunlar zapt edilebilir.
Örneğin: alkol veya bir bıçak.
- Hayatınızı düzenleme özgürlüğünde kısıtlama. Bir şeye katılmanız veya bir şeyden uzak durmanız gerekir.
Örneğin: telefon, internet veya belirli sosyal medyaları kullanmasına izin verilmemektedir.
- Ziyaret kısıtlaması.
- Bir kuruluşa kaldırılmak.
Bir ruh sağlığı kurumuna zorunlu şekilde kaldırılmış bulunuyorsunuz. Bu durumda bir kuruma götürüleceksiniz. Böylece kurumdan veya tedavi bölümünden bağımsız olarak ayrılmanıza artık izin verilmeyebilir.

İş birliği yapmıyor musunuz? O halde fiziksel olarak zorunlu bakıma tabi tutulabilirsiniz. Bu husus, örneğin size ilaç verilirken tutuluyor olmanız anlamına gelebilir. Belirli bir odadan ayrılmanıza izin verilmemesi de mümkündür. Fiziksel zorlama her zaman sizin için güvenli olan bir şekilde yapılır.

Tedbir bir kriz durumunda uygulandığı için muhtemelen bir ruh sağlığı kurumuna zorla kaldırılacaksınız. Ancak, kaldırılmış olandan zorunlu bakım almanız da mümkündür. Örneğin bir poliklinikte veya evinizde. Buna *gezici bakım* denir. Bakım sağlayıcı, zorunlu bakım sağlamanın gezici şekilde güvenli ve sorumlu olup olmadığını ve bunu nasıl yapabileceğinizi her zaman kontrol eder.

Kriz önleminde, size hangi zorunlu bakım türlerinin *uygulanabileceğini* belediye başkanı belirler. Bunun her zaman olası tüm önlemleri içermesi gerekmemektedir. Bakımdan yöneticisi, *hangi* zorunlu bakımın ne zaman uygulanması gerektiğini nihai olarak belirleyen kişidir.

Bakım yöneticisinin zorunlu bakımınızla ilgili kararına katılmıyor musunuz? O halde şikâyet başvurusunda bulunabilirsiniz. Şikâyet başvurusunda bulunma hakkında daha fazla bilgiyi [12. sayfada bulabilirsiniz](#).

Zorunlu bakım hangi gereksinimleri karşılamalıdır?

Uygulanan zorunlu bakım birkaç noktayı karşılamalıdır:

- **Kalite**

Wvvgz, bakımın belirli bir kılavuza göre sağlanmasının gerektiğini şart koşar. Bu yönergeye *Zorlama ve Baskı Multidisipliner Yönergesi* adı verilmiştir. Bu konuda daha fazla bilgi edinmek ister misiniz? Bunu bakım sunucunuza sorun. Zorunlu bakım, elbette, gönüllü olarak alacağınız bakım için geçerli olan normal kalite gerekliliklerini ve yönergeleri de karşılamalıdır.

- **Orantılılık**

Zorunlu bakımın ciddiyeti ve ağırlığı, zorunlu bakımın amacı ile orantılı olmalıdır.

- **Etkililik**

Zorunlu bakım, hedefe ulaşmak için uygun olmalıdır. Örneğin, psikozunuz nedeniyle başkalarına karşı saldırgan olduğunuzda ve ilacı reddettiğinizde. Başkalarına saldırma tehlikesini durdurmak için size zorla ilaç verilir.

- **Yerindenlik**

Aynı hedefe ulaşmak için daha az sert olan başka önlemler yoktur. Bu nedenle zorunlu bakım, zorunlu bakım hedefine ulaşılacak en hafif önlemlerden oluşmalıdır.

- **Güvenlik**

Zorunlu bakım sizin ve başkaları için güvenli olmalıdır.

- **Nihai çare gereksinimi**

Bu husus, zorunlu bakımın yalnızca aşırı durumlarda uygulanabileceği anlamına gelir. Ciddi dezavantajın ortadan kalkmasını sağlamak için artık başka seçenek kalmamıştır. Öyleyse, belirli bir bakımı gönüllü olarak almaya razı mısınız? O zaman zorunlu bakım yine de önlenilmektedir. Ayrıca bu husus, zorunlu bakımın (daha erken) sona ermesini de sağlayabilir.

Zorunlu bakımınızın yukarıdaki gereksinimleri karşılamadığını mı düşünüyorsunuz? O halde bu konuda şikâyette bulunabilirsiniz.

Kriz önlemi ne kadar sürecek?

Belediye başkanı kriz tedbirini **en fazla üç gün** süreyle uygulayabilir. Kriz tedbiri hafta sonu veya resmî tatilde sona erdiğinde bir sonraki iş gününe kadar uzatılır. Üç günlük azami süre, zorunlu bakımın her zaman üç gün sonra sona erdiği anlamına gelmemektedir. Savcı, kriz tedbirinin daha uzun süre gerekli olduğunu mu düşünüyor? O halde mahkemeden bir uzatma talep eder: kriz tedbirini devam ettirme yetkisi. Bunu, belediye başkanının kriz önlemini uygulamış olmasından sonraki bir iş günü içinde yapar.

Daha sonra hâkimin uzatmaya karar vermesi için üç iş günü daha vardır. Hâkim, siz istemediğiniz veya yapamadığınız sürece bir karar vermeden önce sizi dinleyecektir. Hâkim ayrıca avukatınıza ve herhangi bir temsilcinize kriz önleminin uzatılması hakkında ne düşündüklerini soracaktır.

- Hâkim ek süre **vermemeye** mi karar verdi?

→Kriz önlemi sona erer. Hâkimin bunu açıkladığı gün zorunlu bakımınız sona erer. Bu nedenle, bu yaklaşık sekiz gün sürebilir (örneğin, bir hafta sonu veya resmî tatil olduğunda).

- Hâkim ek süre **vermeyi** mi karar verdir?

→Hâkim, 'kriz tedbirini devam ettirme yetkisi' veriyor. Bu yetki üç hafta geçerlidir.

Hâkim uzatma kararı verir

Devam eden kriz önlemi (hâkimin kararı), size hangi zorunlu bakımın sağlanabileceğini belirtmektedir. Bakım yöneticiniz ve diğer tedavi görevlileri, üç hafta sonra sizin hâlâ zorunlu bakıma ihtiyacınız olduğunu mu düşünüyor? O halde sizin için bir zorunlu bakım yetkisi talep edebilirler. Böylece size daha uzun bir süre için zorunlu bakım uygulayabilirler.

Zorunlu bakım yetkisinin ne olduğu ve sizin için ne anlama gelebileceği hakkında daha fazla bilgi edinmek ister misiniz? O halde: 'Sizin için bir zorunlu bakım yetkisi hazırlanıyor, bu ne anlama geliyor? başlıklı broşürü okuyun. Ve siz kendiniz ne yapabilirsiniz?'

Hâkim ek süre vermemeye mi karar vermiştir

Kriz önlemi veya uzatma sona erdiğinde ve sizin için başka bir zorunlu bakım talep edilmediğinde, zorunlu bakım sona erecektir. Bu durum, bakım yöneticinizin size daha fazla bakım uygulayamayacağı anlamına gelir. Elbette, gönüllü olarak almak istediğiniz herhangi bir bakım için onunla anlaşma yapabilirsiniz.

Geçici ara verme veya sonlandırma

Zorunlu bakımın sona erdirilmesi veya geçici olarak ara verilmesi için bir talepte bulunabilirsiniz. Buna tıbbi müdür kendisi de karar verebilir.

• Geçici bir ara verme.

Bu, örneğin önemli bir aile etkinliğine katılmak istediğinizde mümkündür. Bir cenaze ya da düğün düşünebilirsiniz.

• Zorunlu bakımın sona ermesi.

Örneğin, tehlikenin artık mevcut olmadığı düşüncesindeyseniz. Bu, bakımı artık gönüllü olarak almak istediğinizde de mümkündür.

Kimler geçici ara verme veya sona erdirme talebinde bulunabilir?

Yukarıda belirtilenleri tıbbi müdürden talep edebilirsiniz.¹ Bunun için ona yazılı bir talepte bulunmalısınız. İçinde, bu talebi neden sunduğunuzu net bir şekilde açıklıyorsunuz. Talep ayrıca şu kişiler tarafından da iletilebilir:

Avukatınız (sizin adınıza);

- Temsilciniz (sizin adınıza);
- Bakım yöneticiniz;

Örneğin, zorunlu tedavinin artık gerekli olmadığı kanaatinde olduğunda. Ya da zorunlu bakım olmadan yapıp yapamayacağınızı denemenizi istediği için.

Tıbbi müdür, geçici ara verme veya sona erdirme için koşullar belirleyebilir. Bu koşullara uymadığınızda, tıbbi müdür kararını iptal edebilir. Zorunlu bakım hemen tekrar uygulanabilir. Tıbbi müdürün kararına katılmıyor musunuz? Şikâyet komisyonuna şikâyetle bulunabilirsiniz. Hasta sırdaşından tavsiye edinin.

¹ Tıbbi müdür bir psikiyatristtir. Onun en önemli görevi, mevzuat ve yönetmelikleri takip etmek ve bunları yardım görevlileri için yönetilebilir tavsiye ve kılavuzlara dönüştürmektir.

Avukat ve hasta sırdaşı

Avukat

Henüz bir avukatınız yok mu? O zaman belediye başkanı size bir tane tahsis edilmesini sağlayacaktır. Bu, kriz önlemi uygulandıktan hemen sonra gerçekleşir.

Avukat:

- size ücretsiz yardım sağlar;
- sizin adınıza çalışır;
- zorunlu bakımla ilgili prosedürlerde çıkarlarınızı temsil eder;
(Örneğin, kriz önleminin olası bir uzatılması).
- karşılaştığınız mevzuat ve prosedürleri bilir;
- hikâyenin sizin tarafının tüm işlemlerde iyi şekilde öne çıkmasını sağlar;
- kriz önlemi ve prosedürleri ile ilgili hak ve yükümlülükleriniz ile ilgili tüm sorularınız için ona başvurabilirsiniz;
- zorla bir kuruluşa kaldırılmış olduğunuzda veya onu kendiniz ziyaret edemeyecek durumdaysanız sizi görmeye gelir;
- sizin içi vardır.

Hasta sırdaşı

Hasta sırdaşı:

- size ücretsiz tavsiye ve yardım sağlar;
- verilen bakım, haklarınız ve yükümlülükleriniz hakkında soru ve şikâyetleriniz için başvurabileceğiniz kişi;
(örneğin, bakım sağlayıcılarınızın size nasıl davrandığı, bakım yöneticinizin kararları, zorunlu tedavinin kalitesi veya özgürlüğün kısıtlanması hakkında).
- bakım yöneticisi ile görüşmenizde destekler ve tavsiyelerde bulunur;
- bakım kartı ve bakım planı gibi önemli belgelerin düzenlenmesinde destekler;
- bakım sağlayıcı için değil, bağımsız olan PVP vakfı için çalışır.
- çıkarlarınızı siz kendiniz gördüğünüz gibi temsil eder;
- izniniz olmadan hiçbir şey yapmaz.

Belediye başkanı bir kriz önlemi uyguladığında, iletişim bilgilerinizi hasta sırdaşına iletmek için izninizi isteyecektir. İzin verdiğinizde, hasta sırdaşı kendisi sizinle iletişime geçecektir.

Daha fazla bilgi ister misiniz? O halde www.pvp.nl web sitesini ziyaret edin.

Temsilci

Bazı durumlarda birileri sizi temsil edecektir. Bu temsilci, bakım yöneticisi, bakım sağlayıcısı ve diğer yardım görevlileri ile olan iletişiminizde sizin adınıza hareket edecektir. Siz de orada olacaksınız ya da mümkün olduğunca bu hususa dâhil edileceksiniz. Hasta sırdaşı, temsilcinin rolü hakkında size daha fazla bilgi sağlayabilir.

Aşağıda belirtilen durumlarda size bir temsilci tahsis edilecektir:

- Temsil edilmeyi siz kendiniz tercih ediyorsunuz.
- Salahiyetsizsiniz. Bu husus, bakım yöneticinizin ‘çıkartmalarınız hakkında makul bir değerlendirme yapacak durumda olmadığınız’ görüşünde olduğu anlamına gelir.
- Reşit değilsiniz

Temsil edilmeyi siz kendiniz tercih ediyorsunuz.

- Temsilcinizin kim olduğuna siz karar veriyorsunuz. Temsilci 18 yaşından büyük olmalıdır. Ve sizi temsil etmek istiyor olmalıdır.
- Temsilci sizin adınıza bakımı reddedebilir ancak, sizin adınıza bakıma izin verememektedir. Bu nedenle, temsilci zorunlu bakımı kabul eder ve siz etmezseniz, sizin fikriniz geçerli olmaktadır.

Salahiyetsizsiniz

Salahiyetsiz, kendi çıkarlarınızı gözetmekten aciz olduğunuz anlamına gelmektedir. Bu husus her an ve konu başına değişebilir. Örneğin bir psikoz esnasında, ihtiyaç duyulan bakım konusunda iyi kararlar alamazsınız ancak, gündüz aktiviteleriniz hakkında iyi seçimler yapabilirsiniz. Bu nedenle, bir doktor, o esnada kendi kararlarınızı verebilecek durumda olup olmadığınızı her zaman vaka bazında belirlemelidir.

Doktor salahiyetsiz olduğunuzu belirlediğinde, seçenekler sırayla şöyledir:

- Hâkim, temsilciniz olarak halihazırda bir akıl hocası (rehber) veya vasi atamıştır.
- Veya: Temsilcinizin kim olduğunu daha önceden belirlemiştir. Temsilci 18 yaşından büyük olmalıdır. Ve sizi temsil etmek istiyor olmalıdır.
- Veya: Partneriniz veya bir aile üyeniz sizin temsilciniz olarak hareket edebilir. Temsilci sizin adınıza bakıma izin verememektedir. Ancak, temsilci sizin adınıza izin vermeyi *reddedebilmektedir*.
- Temsilci yoksa, bakım sağlayıcı mahkemedan bir rehber veya vasi atamasını talep edebilir.

Reşit değilsiniz

Reşit olmayanlar için temsilcinin kim olduğunu yasa belirlemektedir.

- 12 yaşın altındasınız:
  - Ebeveynleriniz veya vasiniz/vasileriniz sizin temsilci(leri)nizdir.
  - Temsilci sizin adınıza bakım için izin verebilir veya reddedebilir.
- 12 ila 16 yaş arasındasınız:
  - Ebeveynleriniz veya vasiniz/vasileriniz sizin temsilci(leri)nizdir.
  - Temsilci sizin adınıza bakımı reddedebilir ancak, sizin adınıza bakıma izin verememektedir.
- 16 veya 17 yaşındasınız:
  - Temsil edilebilirsiniz, ancak mecbur değilsiniz. Temsilcinizin kim olduğuna siz karar veriyorsunuz. Temsilci 18 yaşından büyük olmalıdır. Ve sizi temsil etmek istiyor olmalıdır.
- 16 veya 17 yaşındasınız ve salahiyetsizsiniz: o zaman ebeveynleriniz veya vasiniz(ler)iniz sizin temsilci(ler)inizdir.

Şikâyetler

Sağlık hizmeti sağlayıcınız, bağımsız bir şikâyet komitesine bağlıdır. Bu şikâyet komitesi şikâyetlerinizi ele alır. Bunlar, diğer hususların yanı sıra, tıbbi müdür ve bakım yöneticisi tarafından zorunlu bakım hakkında her türlü kararlarla ilgili olabilmektedir. Şikâyet komitesinin kararı, bakım sağlayıcısı için belirleyicidir. Karar, bir kararın geri alınmasına veya size tazminat ödenmesine neden olabilir. Şikâyet komisyonunun kararına karşı mahkemede itiraz edilebilir. Bu, sizin tarafınızdan, temsilciniz veya sağlık hizmeti sağlayıcısı tarafından yapılabilir.

Kanun, şikâyet komisyonunun hangi konularda karar verebileceğini belirlemektedir. Örneğin, bu aşağıda belirtilen hususlar hakkında olabilir:

- özgürlüğünüzde kısıtlamalar;
- kriz önleminin uygulanması veya kriz önleminin devamı;
- zorunlu bakımın geçici olarak durdurulması veya sonlandırılması talebi;
- salahiyetsizliğinizin belirlenmesine ilişkin kararlar.

Bir şikâyetiniz mi var?

Bir şikâyetiniz olduğunda, önce hasta sırdaşından tavsiye almak her zaman akıllıca olacaktır. Bu kişi, sizin için şu anlama gelebilmektedir:

- Şikâyetinizle nasıl başa çıkacağınız konusunda size tavsiyelerde bulunur.
- Şikâyetinizi iletirken size destek olur.
- Şikâyetiniz için avukatınızın yardım etmesinin yararlı olup olmadığı konusunda size tavsiyede bulunur.
- Şikâyeti bakım yöneticisi ile kendiniz çözmeyi tercih ettiğinizde (yani şikâyet komitesi olmadan) size yardımcı olur.

Başka ne yapabilirsiniz?

Ailenin ve/veya yakınların devreye konulması

Aileniz veya yakınlarınız (örneğin arkadaşlarınız) size yardım edebilir veya sizi destekleyebilir. Bu husus, bakım yöneticiniz veya diğer bakım sağlayıcılarla iletişim kurmak için iyi olabilir. Aileniz veya yakınlarınız genelde sizi iyi tanır. Bu nedenle ne istediğinizi veya ne istemediğinizi net bir şekilde tanımlamanıza yardımcı olabilirler. Kuruluşa zorunlu şekilde kaldırılma durumunda da büyük destek olabilirler. Örneğin, birinin ilgilenmesi gereken evcil hayvanlarınız olduğunda. Veya kurum dışından başka konuların ayarlanmasını istediğinizde.

Ailenizden veya yakınlarınızdan kimlerin size yardımcı olabileceğini bakım yöneticinize her zaman bildirin. Bu şekilde sağlık hizmeti sağlayıcılarınız kiminle muhatap olduklarını bilir. Ayrıca sizin adınıza kimin konuşup konuşmadığını da bilirler. Tedavi görevlileri, ailenize veya yakınlarınıza sizinle ve tedavinizle ilgili bilgileri ancak sizin izninizle verebilirler.

Aileniz veya yakınlarınız, Wvvgz kapsamında haklara sahiptir. Yakınlarınız için bir aile sırdaşı da vardır. Bunu bakım sunucunuza sorun. Aile sırdaşı hakkında daha fazla bilgiyi www.familievertrouwensmensen.nl web sitesinde bulabilirsiniz.

Kriz kartı

Kriz kartı, bir kriz esnasında dilekelerinizin ne olduğunu gösterir. Burada şu hususları düşünebilirsiniz:

- Çevredekiler ve yardım görevlileri ne yapmalı ya da yapmamalı?
- Sizin için kimi arayabilirler?
- Örneğin, tedavi görevli(s)(ler)i veya kriz servisi ile hangi anlaşmalar yapılmıştır?

Kriz kartınız var mıdır?

Geçmişte bir kriz kartı düzenlediniz mi? Veya dilekelerinizi başka bir şekilde kaydedilmiş midir? Bakım sağlayıcıların ve bakım yöneticisinin bu kriz kartını veya isteklerinizi ifade etmiş olduğunuz beyanı edinmiş olduklarından emin olun. Bu şekilde, hangi bakım sağlayıcılarla halihazırda anlaşmanız olduğunu bilirler. Ayrıca, yardım görevlilerinin sizinle yerinde daha iyi ilgilenmelerine de yardımcı olur. Hatta bu husus, zorunlu bakımın gerekli olmadığı anlamına bile gelebilir. Veya bunun daha çabuk durdurulmasına.

Kriz kartınız yok mudur?

Kriz kartınız yok ama gelecek için olmasını istiyor musunuz? O halde bakım yöneticisinden tavsiye ve bilgi edinin.

Daha fazla bilgiyi Stichting Crisiskaart Nederland'ın internet sitesinde de bulabilirsiniz: www.crisiskaart.nl.

Daha fazla bilgi

Belirli konular hakkında daha fazla okumak ister misiniz? Aşağıda faydalı web sitelerinin bir listesi bulunmaktadır.

- **Bakımda zorlama**
Bakımda zorlama hakkında daha fazla bilgi.
www.dwangindezorg.nl
- **Kriz kartı**
Kriz kartı hakkında daha fazla bilgi.
www.crisiskaart.nl
- **Hasta sırdaşı**
Hasta sırdaşı hakkında daha fazla bilgi.
www.pvp.nl
- **MIND**
MIND, psikolojik sorunları önlemek ve bunlarla başa çıkmak zorunda kalan insanlara destek olmak istemektedir. Bunu bilgi sağlayarak, araştırma yaparak, projeler yürüterek ve harekete geçerek yaparlar.
www.wijzijnmind.nl
- **MIND Korrelatie**
MIND Korrelatie ulusal bir kuruluştur. Anonim, profesyonel, psikolojik ve psikososyal yardım sunarlar. MIND Korrelatie, isteyen herkese bireysel tavsiye ve yardım sağlar. Bu telefon ve çevrimiçi olarak yapılabilir.
www.mindkorrelatie.nl
- **113 İntiharı Önleme**
Stichting 113 İntiharı Önleme, intiharı önlemeye yönelik ulusal kuruluştur.
www.113.nl

- **Stichting Eigen Kracht Centrale**

Stichting Eigen Kracht Centrale, Hollanda genelindeki kuruluşların ve devlet kurumlarının vatandaşlardan gelen sorular temelinde çalışmalarını desteklemektedir.

www.eigen-kracht.nl

- **Kiezen in de ggz**

Kiezen in de ggz, psikolojik şikâyetleri için bir bakım sağlayıcısı arayan 18 yaş ve üstü yetişkinlere yönelik bir web sitesidir.

www.kiezenindeggz.nl

- **Ypsilon**

Psikoz duyarlılığı olan kişilerin aile üyelerini ve yakınlarını bir araya getirir.

www.ypsilon.org

- **Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen (LSFVP)**

Aile sırdaşları, ruh sağlığı bakımında (GGZ) müşterilerin ailelerine ve yakınlarına bilgi, tavsiye ve destek sağlamaktadır.

- www.familievertrouwenspersonen.nl

- **Richtlijnen drang en dwang ggz**

Burada ruh sağlığı bakımında baskı ve zorlama ile ilgili tüm yönergeleri bulacaksınız.

https://richtlijnen database.nl/richtlijn/dwang_en_drang_in_de_ggz/dwang_en_drang_in_de_ggz_-_startpagina.html

Ek - Dezavantaj kriteri hakkında açıklama

Zorunlu bakım yalnızca aşırı durumlarda uygulanabilmektedir. Bunun anlamı şudur: davranışınızın neden olduğu tehlikeyi önlemek için artık başka seçenek olmadığında. Buna 'dezavantaj kriteri' denir.

Dezavantaj kriterini oluşturan hususlar şunlardır:

- Ciddi dezavantaj (tehlikeye neden olan)
- Ciddi dezavantajın ortaya çıktığı zihinsel bozukluk
- İtiraz

Bu unsurlar aşağıda kısaca açıklanmıştır.

Ciddi dezavantaj

Birisi acil bir tehlikeye neden olduğunuzu düşündüğünde kriz önlemi uygulanır. Bu broşürde bu husus ciddi dezavantaj olarak adlandırılır. Bunu bildiren kişi, örneğin, sizi tedavi eden doktorunuz, belediye veya bir aile üyesi olabilir.

Wvvgz'e göre, aşağıdaki durumlarda büyük bir risk söz konusu olduğunda ciddi bir dezavantaj vardır:

- Kendinize veya başkalarına ciddi zararlar veriyorsunuz. Bu zarar şu hususlardan oluşmaktadır:
  - hayati tehlike;
  - ciddi bedensel yaralanma;
  - ciddi psikolojik zarar;
  - ciddi maddi, manevi veya mali zarar;
  - ciddi ihmal veya sosyal düşüş;
  - gelişimde ciddi şekilde bozulma (örneğin, doğmamış bir çocuk için);
- Bir başkasının etkisi altına girdiğiniz için kendi güvenliğinizi tehlikeye girmektedir;
- Rahatsız edici davranışlarla başkalarının saldırganlığını kışkırtmaktasınız;
- Çevrenizdeki genel güvenlik, davranışlarınız nedeniyle tehlikeye girmektedir.

Zorunlu bakım, yalnızca en aşırı durumda, ciddi dezavantajı önlemek için başka seçenek kalmadığında uygulanmaktadır.

Ruhsal bozukluk şüphesi

Kriz önlemi, sadece davranışınız (ciddi zarara neden olan) psikolojik bir bozukluğun sonucu olduğunda uygulanmaktadır. Bu durumda burada üç şart vardır. Bunlar bir psikiyatrist tarafından tespit edilmelidir:

- Psikiyatrist, zihinsel bir bozukluğunuz olduğundan şüphelenmektedir;
- Davranışınız ciddi bir dezavantaj (risk) ile sonuçlanmaktadır;
- Ciddi dezavantaj, bozukluktan kaynaklanmaktadır.

İtiraz

Zorunlu bakım, ancak önerilen bakımı kabul etmediğinizde uygulanabilmektedir. Bu nedenle size uygulamak istedikleri bakımla hemfikir olmadığınızı söylemeniz yeterlidir.

Bakımı kabul ediyor musunuz? O halde bu hususu yerinde bulunan yardım görevlilerine bildirin. Ayrıca *hangi* bakımı almak ve almamak istemediğinizi de belirtin. Belki daha önce bir kriz kartı veya kendi taahhüt beyanınızı hazırlamışsınızdır.

Yardım görevlileri, sizin gönüllü olarak almak istediğiniz bakımı yeterli olarak görüp görmediklerini değerlendirirler. Tehlikeyi önlemek için bunu yeterli görmüyorlar mı? O halde belediye başkanı bir kriz önlemi uygulamaya karar verebilecektir. Yardım görevlileri bu durumda derhal zorunlu bakıma geçebilirler.

Salahiyet ve temsil

Bir doktor salahiyetsiz olduğunuzu belirleyene kadar yasal açıdan salahiyetlisinizdir. Salahiyetsizlik, sizi kimin temsil ettiği konusu için önemlidir. Bu, çıkarlarınızı temsil etmek için sizin adınıza kimin hareket edebileceği anlamına gelmektedir.

Salahiyetsiz

Doktor, belirli bir kararla ilgili olarak ‘çıkarlarınızı makul bir şekilde değerlendiremeyeceğinizi’ düşündüğünde, salahiyetsizsiniz. Wvggz uyarınca, salahiyetli olup olmadığınız konusunu her zaman bakım yöneticiniz belirler. Bu husus, duruma göre ve zaman zaman değişebilmektedir. Bunu, tıbbi beyanınızı hazırlayacak olan bağımsız psikiyatrist de tespit edebilir.

İtirazınız için zihinsel olarak yeterli olup olmadığınız önemli *değildir*: salahiyetsiz olsanız ve temsilciniz halihazırda kabul etmiş olsa bile zorunlu bakıma yapılan herhangi bir itiraz ciddiye alınmaktadır. Zorunlu bakım bu durumda ancak kriz önlemi temelinde uygulanabilmektedir.

Salahiyetli direnç

Salahiyetli olup ciddi dezavantaj sadece siz kendinizi mi etkiliyor? Ve hayati tehlikesi sona ermemiştir durumumu söz konusudur? O halde, istek ve tercihlerinize esas olarak saygı gösterilmelidir.

İtirazınızı ve olası salahiyetsizliği her zaman avukatınız ve temsilcinizle görüşün.

